

73. Sởi

Sởi là một bệnh nổi mẩn truyền nhiễm cấp tính. Mùa đông rất nhiều vùng và nhiều người mắc. Trẻ em dưới 5 tuổi rất dễ bị. Độc tố của bệnh thường phạm vào phế theo lẽ "phế chủ bì mao", nếu sởi mọc ở da dễ dàng thì bệnh tà được thoát ra ngoài. Khoảng sau trên dưới 15 ngày sởi bay dần và giảm sốt rồi khỏi. Nếu chính khí hư nhược, độc tà quá thịnh, tà nhiệt đóng giữ ở trong mà không thoát ra ngoài rất dễ sinh ra nhiều chứng khác, thường gọi là biến chứng.

Bệnh bắt đầu có triệu chứng sốt, ho, trong vòm miệng có nốt sởi (ở trong má và trong môi có nốt trắng, xung quanh nốt có máu tụ).

Sởi bình thường thì hạt trắng, nổi cao hơn mặt da, sắc hồng tươi. Sởi bay thì sốt giảm. Nốt sởi mỏng, nhỏ, nhạt hoặc tím tái, mọc dày thành mảng, hoặc mới mọc đã lặn ngay. Sởi lặn mà sốt không giảm, cần chú ý sẽ sinh ra sừng phổi (cần chú ý với bệnh tinh hồng nhiệt^(**), do liên cầu khuẩn gây ra).

Cách chữa: Lấy huyết theo thời kỳ và chứng:

- Sởi kỳ đầu: *Hợp cốc, Phục lưu.*
- Sởi đang mọc: Thêm *Xích trạch, Nội đình.*
- Họng sưng đau: Thêm châm nặn máu *Thiếu thương.*
- Tiêu chảy: Gia *Túc tam lý.*
- Sốt cao: Gia *Đại chùy.*
- Co giật: Gia *Nhân trung, Thần môn.*

Thời kỳ sởi bay mà không kèm các chứng khác thì không cần châm cứu.

Nếu biến chứng sừng phổi thì châm: *Xích trạch, Thái uyên, Phong long.* Cần kết hợp Tây y để cứu chữa.

^(**) Tinh hồng nhiệt: Sốt đỏ mặt như khi đột